

علوم و فنون ادبی

۱- در کدام گزینه تعداد هجای کشیده بیشتر است؟

- (۱) نیست دلگیری ز دنیا بنده تسلیم را
(۲) دیدار می‌نمایی و پرهیز می‌کنی
(۳) از مرگ میندیش و غم رزق مخور
(۴) آتش نمرود گلزار است ابراهیم را

۲- نشانه‌های هجایی کدام مصراع مقابل آن غلط است؟

- (۱) دوران دهر عاقبتم سر سفید کرد (- U - U - - U U - U - U - -)
(۲) آرام دلی دفع غمی مرهم دردی (- - U U - - U U - - U U - -)
(۳) ای حسن خط از دفتر اخلاق تو بایی (- - U U - - U U - - U U - -)
(۴) ما آزموده‌ایم در این شهر بخت خویش (- - U - - U - U - - U - -)

۳- در کدام مصراع‌ها هنگام تقطیع هجایی «نون» حذف می‌شود؟

- (الف) متناسب‌اند و موزون حرکات دلفربیش
(ب) متوجه است با ما سخنان بی‌حسیبت
(ج) از سایه‌اش سپهر زمین‌گیر می‌شود
(د) کی شعر تر انگیزد خاطر که حزین باشد؟
(هـ) بگفتا چون به دست آری نشانش

- (۱) الف - ج - د (۲) ب - ج - د (۳) ج - د - ه (۴) الف - د - ب

۴- نشانه‌های هجایی بیت زیر در کدام گزینه دیده می‌شود؟

- «تا که خرابم نکند کی دهد آن گنج به من تا که به سلیم ندهد کی کشدم بحر عطا»
(۱) - U - / - U U - / - U - / - U U -
(۲) - U U - / - U U - / - U U - / - U U -
(۳) - / U U - - / U - U - / - U U -
(۴) - U - U / - U U - / - U - U / - U U -

۵- برای بیت زیر کدام وزن را ترجیح می‌دهید؟

- «گر دست به شمشیر بری عشق همان است کانچا که ارادت بود انکار نباشد»
(۱) مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن (۲) مستفعل فاعلات مستفعل فع (۳) مفعول مفاعیل مفاعیلین فع (۴) مستفعل مستفعل مستفعل مس‌تف

۶- در کدام گزینه به تعداد مصراع‌های با وزن ناهمسان اشاره شده است؟

- (الف) هر که در بند صور باشد به معنی کی رسد؟
(ب) ز سر برون نرود هرگز م‌هوای شما
(ج) بی روی و موی تو که چو نسربین و سنبل است
(د) آه هوا پرست به مقصد نمی‌رسد
(هـ) هر چه ز نیک و بد است چون همه در دست اوست

- (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۷- پایه‌های آوایی همه ابیات زیر را می‌توان به دو شکل جدا کرد؛ به جز

- (۱) پرده بردار ای قمر پنهان مکن تنگ شکر
(۲) حسرت برم از خسرو و فرهاد که در عشق
(۳) تا دور از آن لب شکرین همچو نی شدیم
(۴) ای خنده تو راهزن کاروان قند
تا بر سیمین تو احوال ما زرتین کند
نه ز به ترا زویم و نه زور به بازو
ترجیع بند ناله بود بند بند ما
مانیش عشق خورده و لعل تو نوشند

۸- وزن کدام بیت متفاوت است؟

- (۱) ای گل که موج خنده‌ات از سر گذشته است
- (۲) بی دوست من از باغ ارم یاد نیارم
- (۳) تا جان بود از مهر رخس بر نکنم دل
- (۴) من با غم دل ساخته و سوخته در تب

۹- وزن کدام ابیات همسان و مشترک است؟

- (الف) برق جمالی بجست خرمن خلقی بسوخت
 - (ب) دل پیش تو و دیده به جای دگرستم
 - (ج) لب را تو به هر بوسه و هر لوت میالا
 - (د) چه جای زحمت و راحت که پیش پای طلب
 - (هـ) طلسم غربت شاعر شکستنی است مگر
- (۱) الف - د (۲) ب - هـ

۱۰- کدام گزینه به زندگی پیامبران «تلمیح» ندارد؟

- (۱) مگر به یاد لب‌ت باد می‌دهد ساقی
- (۲) گنج زرگر نبود کنج قناعت باقی است
- (۳) پدرم روضه رضوان به دو گندم بفروخت
- (۴) به صبر کوش تو ای دل که حق رها نکند

۱۱- کدام گزینه فاقد آرایه «تضمین» است؟

- (۱) به فلک می‌رسد از روی چو خورشید تو نور
- (۲) به شهر عشق منم شهریار و چون حافظ
- (۳) چو دونان در این خاکدان دنی
- (۴) خیز تا خاطر بدان ترک سمرقندی دهیم

۱۲- آرایه مقابل کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) تو خود فرشته‌ای نه از این گل سرشته‌ای
- (۲) نه خدا توانمش خواند نه بشر توانمش گفت
- (۳) به خون لعل فرو رفت کوه سنگین دل
- (۴) دی گله‌ای ز طره‌اش کردم و از سر فسوس

۱۳- در کدام گزینه بین واژه‌های مشخص شده آرایه «مراعات نظیر» دیده نمی‌شود؟

- (۱) خویش‌تن را عارف و والیه کنی
- (۲) گر میسر کردن حق ره بدی
- (۳) مرا چون خلیل آتشی در دل است
- (۴) سیاقی و سردهی ز لب یارم آرزوست

آماده باش گریه تلخ گلاب را
ور جنت فردوس بود کنار ندارم
گر می‌ر نه‌د بن‌دم گر پیر دهد پند
او از دم دود من دل‌سوخته در تاب

زان همه آتش نگفت دود دلی بر شود
تا خصم نداند که تو را می‌نگرستم
تا از لب دلدار شود مست و شکرخا
حریر نسترن و نشتر زجاج یکی است
عزیز من دگر این سفره بستنی است دگر

(۳) ب - ج (۴) الف - هـ

که خاک میکده خوش‌تر ز آب حیوان است
آن که آن داد به شاهان به گدایان این داد
ناخلف باشم اگر من به جوی نفروشم
چنین عزیز نگینی به دست اهرمنی

قل هو الله احد چشم بد از روی تو دور
منم که شهره شهرم به عشق ورزیدن
مباش از برای دو نمان مضطرب
کز نسیمش بوی جوی مولیان آید همی

که خلق از آب و خاک و تو از مشک عنبری (تلمیح)
متحیرم چه نامم شه ملک لافتی را (تضمین)
چو در محبت شیرین هلاک شد فرهاد (تلمیح)
گفت که این سیاه کج گوش به من نمی‌کند (مراعات نظیر)

خاک در چشم میروت می‌زنی
هر چهود و گبیر از او آگه بدی
که پنداری این شعله بر من گل است
بد مستی ز نرگس ختم یارم آرزوست

۱۴- در کدام بیت هر دو آرایه «تلمیح و مراعات نظیر» دیده می‌شود؟

- (۱) شراب تلخ دارد عیش شیرین در قفا صائب
(۲) چو بگشادای عقیق درفشان را
(۳) گر بترسد ز دلم زلف و لب او نه عجب
(۴) رسیده است به معراج اوج پستی ما
- مگردان رو ترش از باد تلخ نصیحت‌ها
به آب خضر کشتی سرکشان را
زان که در زلف و لب او همه مشک و شکر است
هزار پایه کم از نیستی است هستی ما

۱۵- در کدام بیت هر دو آرایه «تلمیح و تضمین» دیده می‌شود؟

- (۱) چشم حافظ زیر بام قصر آن حوری سرشت
(۲) در سلسله زلف سراسیمه لیلی
(۳) به غیر از شاه مظلومان نبینی عاشق صادق
(۴) چشمی دارم چو لعل شیرین همه آب
- شیوه جنات تجری تحت‌الانهار داشت
حال دل مجنون پراکنده ما چیست
که عشق آسان نمود اول ولی افتاد مشکل‌ها
بختی دارم چو چشم خسرو همه خواب

۱۶- در ابیات زیر به ترتیب کدام آرایه‌ها دیده می‌شود؟

- (الف) یار بی پرده از در و دیوار
(ب) حافظ از جور تو حاشا که بگرداند روی
(ج) از حسن بی حد تو ای نازنین شمایل
- (۱) مراعات نظیر - تلمیح - تلمیح
(۲) تلمیح - تضمین - مراعات نظیر
(۳) تضمین - مراعات نظیر - مراعات نظیر
- در تجللی است یا اولی الابصار
من از آن روز که در بند توام آزادم
عاقل شده است مجنون مجنون شده است عاقل

۱۷- مفهوم تلمیح به کار رفته در همه ابیات یکسان است به جز

- (۱) برقی چو دست موسی عمران به فعل و نور
(۲) این همه شعبده خویش که می‌کرد اینجا
(۳) چون به کوی اندر خرامد آنچنان باشد ز لطف
(۴) بهای روی تو بازار ماه و خور بشکست
- آرد همی پدید ز جیب هوا صبا
سامری پیش عصا و ید بیضا می‌کرد
پای آن بت ز آستان چون دست موسی ز آستین
چنان که معجز موسی طلسم و جادو را
- تو را که گفت که این زال ترک دستان گفت؟
قرعه کار به نام من دیوانه زدند
جرمش این بود که اسرار هویدا می‌کرد
پیش سرچشمه نوشت ز حیا آب شود

۱۸- همه ابیات به آرایه تلمیح مزین است به جز

- (۱) به مهلتی که سپهرت دهد ز راه مرو
(۲) آسمان بار امانت نتوانست کشید
(۳) آن یار کزو گشت سر دار بلند
(۴) باش تا آب حیاتی که خضر تشنه اوست

۱۹- فضای عاطفی کدام بیت متفاوت است؟

- (۱) مبارک‌تر شب و خرم‌ترین روز
(۲) که دارنده تاج و شمشیر و تخت
(۳) مرا تا نقره باشد می‌فشانم
(۴) کنون رفعت باید به بیچارگی
- به استقبالم آمد بخت پیروز
روان کرد رایبت به نیروی بخت
تو را تا بوسه باشد می‌ستانم
سپردن به غم دل به یبارگی

۲۰- لحن و محتوای کدام بیت در مقابل آن نادرست است؟

- (۱) ما همه چشمیم و تو نور ای صنم
(لحن تند و ضربی و محتوای عاشقانه)
- (۲) زمین آمد از سم اسبان به جوش
(لحن ضربی و محتوای حماسی)
- (۳) شب تاریک و بیم موج و گردابی چنین هایل
(لحن غمگین و محتوای عارفانه)
- (۴) همه برگ بودن همی ساختی
(لحن ضربی و محتوای تعلیمی)

۲۱- در کدام بیت، شاعر به کمک وزن و آهنگ کوتاه، ضربی و تند، بار حماسی شعر را غنی تر کرده است؟

- (۱) ای مهر تو در دل‌ها وی مهر تو بر لب‌ها
(۲) شد آن زمانه که شعرش همه جهان بنوشت
(۳) کز آن نامور، تیر بیرون کشید
(۴) عید آمد و عید آمد یاری که رمید آمد

۲۲- بیت زیر با کدام بیت قرابت معنایی ندارد؟

- «عاشقان کشـتـگان معشـوقـانـد»
(۱) هر که را اسرار حق آموختند
(۲) آن یار کز او گشت سر دار بلند
(۳) این مدعیان در طلبش بی‌خبران‌اند
(۴) سر من از ناله من دور نیست

۲۳- کدام گزینه از لحاظ حس و حال حاکم بر فضای شعر متفاوت است؟

- (۱) تا رنج تحمل نکنی گنج نبینی
(۲) ز خاک آفریدت خداوند پاک
(۳) بی‌ا تا برآیم دسـتی ز دل
(۴) خلوتم چراغان کن، ای چراغ روحانی

۲۴- در کدام گزینه شاعر، وزن و آهنگی را به کار برده که نشان‌دهنده حالت غم و اندوه است؟

- (۱) ای خواجه رسیده است بلندیت به جایی
(۲) ماجرای من و معشوق مرا پایان نیست
(۳) مرا بسود و فرو ریخت هر چه دندان بود
(۴) اگر هوشمندی به معنی گرای

۲۵- مفهوم کدام بیت متفاوت است؟

- (۱) سرو را تشریف آزادی به رعنائی فکند
(۲) حافظ از جور تو حاشا که بگرداند روی
(۳) ضربت گردون دون آزادگان را خسته کرد
(۴) ای سنایی تیر عشقت بر جهان معشوق زد

- چشم بـد از روی تـو دور ای صـنم
به ابر اندر آمد فغان و خروش
کجا دانند حال ما سبکباران ساحل ما
به تدبیر رفتن نپرداختی

- وی شور تو در سرها وی سر تو در جان‌ها
شد آن زمانه که او شاعر خراسان بود
همه تیر تا پُر، پُر از خون کشید
عیدانه فراوان شد تا باد چنین بادا

- بر نیایـد ز کشـتـگان آواز»
مهر کردند و دهانش دوختند
جرمش این بود که اسرار هویدا می‌کرد
کان را که خبر شد خبری باز نیامد
لیک کس را دید جان دستور نیست

- تا شب نرود صبح پدیدار نباشد
پس ای بنده افتادگی کن چو خاک
که نتوان برآورد فردا ز گل
ای ز چشمه نوشت چشم دل چراغانی

- کز اهل سماوات به گوش تو رسد صوت!
آنچه آغاز ندارد نپذیرد انجام
نبود دندان لا بل چراغ تابان بود
که معنی بماند نه صورت به جای

- بنده خود کن ز رعنائی مرا آزاد کن
من از آن روز که در بند توام آزادم
کو دل آزاده‌ای کز تیغ او مجروح نیست
زخم را مرهم از آن جو کش چنین پیکان بود